

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Davida Hipšra a soudců Lenky Krupíčkové a Tomáše Foltase v právní věci žalobce: **J. K.**, zastoupen JUDr. Janem Klaiem, advokátem se sídlem Lukavická 2012/22, Plzeň, proti žalovanému: **Velitel vzdušných sil**, se sídlem Vítězné náměstí 1500/5, Praha, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 13. 10. 2021, č. j. 29 Ad 17/2019-212,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá.**
- II. Žalovaný je **povinen** zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ve výši 4 114 Kč k rukám jeho zástupce JUDr. Jana Klaila, advokáta, a to do 15 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I.

[1] Žalobce dne 27. 8. 2008 požádal o „náhradu škody na ušlé mzdě“ za období, kdy byl určován k plnění úkolů služeb LZS (letecká záchranná služba) a SAR (služba pátrání a záchrany). Velitel vojenského útvaru 2427 Sedlec (dále též „správní orgán I. stupně“), rozhodnutím ze dne 22. 1. 2019, č. j. MO 25700/2019-2427, žádosti částečně vyhověl a podle § 10 odst. 1 zákona č. 143/1992 Sb., o platu a odměně za pracovní pohotovost v rozpočtových a v některých dalších organizacích a orgánech, ve znění pozdějších předpisů, žalobci přiznal odměnu za práci přesčas ve výši 55 352 Kč spolu s ročním úrokem z prodlení. Ve zbylém rozsahu správní orgán I. stupně žádost zamítl s tím, že nároky uplatněné žádostí za dobu do 15. 8. 2005 posoudil jako promlčené. Proti uvedenému rozhodnutí podal žalobce odvolání, které žalovaný rozhodnutím ze dne 11. 7. 2019, č. j. MO 205144/2019-3031, zamítl a potvrdil rozhodnutí správního orgánu I. stupně.

II.

[2] Žalobce napadl rozhodnutí žalovaného žalobou u Krajského soudu v Brně (dále též „krajský soud“), který je nadepsaným rozsudkem zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

[3] Krajský soud vyhodnotil, že není zjevné, jakou formou byly v letech 2005 a 2006 nařizovány služební pohotovosti: zda prostřednictvím písemných organizačních rozkazů, jako tomu bylo v případě organizačního rozkazu č. 1 ze dne 2. 1. 2007 v roce 2007, či zda se jednalo o rozkazy ústní. Mezi účastníky řízení však nebylo sporu o tom, že organizace směny byla v letech 2005 až 2008 totožná s tím, že služba v délce 24 hodin byla rozdělena na část služby (od 7 h do 19 h) a na část pohotovosti (od 19 h do 7 h následujícího dne). Mezi účastníky nebylo sporu ani ohledně dob, kdy měl být žalobce přítomen na pracovišti z rozkazu nadřízeného. Sporné bylo pouze to, zda se jednalo kromě služby i o pohotovost a co bylo případně jejím obsahem. Ani ve vztahu k roku 2008 z dokumentů ve spise neplyne nic ohledně rozvržení doby služby a pohotovosti. Krajský soud proto uzavřel, že ve vztahu k letům 2005, 2006 a 2008 nemá nařízení pohotovosti za prokázané.

[4] Pokud jde o rok 2007, krajský soud dovodil, že organizačním rozkazem ze dne 2. 1. 2007 vydaným na celý rok byla ve spojení s týdenními rozkazy o určení jednotlivých posádek služební pohotovost formálně nařízena. Pro nařízení služební pohotovosti však nebyla splněna podmínka důležitého zájmu služby ve smyslu § 30 odst. 1 zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon o vojácích z povolání“). Podle krajského soudu tedy nebyla služební pohotovost nařízena v souladu se zákonem. Zjištění, že nebyly splněny zákonné podmínky pro nařízení služební pohotovosti, však ještě neznamená, že se nemohlo o služební pohotovost jednat. Podle krajského soudu je totiž důležitý obsah činnosti žalobce. Pro určení, zda žalobci přísluší plat za výkon služby, či „pouze“ odměna za služební pohotovost, bylo proto nutné postavit najisto, jaké faktické činnosti žalobce v rámci nařízené služební pohotovosti vykonával. Tedy zda byl charakter činností během služební pohotovosti identický s činnostmi nařizovanými žalobci v rámci výkonu služby. Ze svědeckých výpovědí krajský soud dovodil, že v době služební pohotovosti vykonávali vojáci obdobné činnosti jako v době služby, respektive že i v době pohotovosti byly či mohly být nařizovány činnosti, které vojáci vykonávali v době služby. Správní orgány podle něj svědecké výpovědi v otázce obsahové náplně doby služby a pohotovosti dostatečně nevyhodnotily a srozumitelně nevysvětlily rozdílnost průběhu (obsahu) těchto dvou režimů.

[5] Krajský soud dále uvedl, že žalobce byl po materiální stránce seznámen s obsahem organizačního rozkazu č. 1 pro rok 2007, a věděl tak o (formálním) členění služeb a pohotovostí v režimu 12/12. Tentýž závěr lze přitom vztáhnout i na ostatní roky. Uvedené členění služby však bylo podle krajského soudu účelové. V této souvislosti krajský soud poukázal také na Směrnici pro činnost LZS z 27. 11. 2019 (dále též „směrnice LZS 2019“), která obsahově nahradila Směrnici pro činnost LZS a SAR 233. vrtulníkové letky ze dne 17. 1. 2006 (dále též „Směrnice LZS/SAR“). Správním orgánům vytkl, že v řízení nenabídly racionální vysvětlení pro členění služby odůvodněné kvalitou a podobou činnosti žalobce či vojáků ve srovnatelném postavení. Ze svědeckých výpovědí

pokračování

podle krajského soudu naopak plyne, že toto členění bylo opodstatněno v zásadě pouze personálními a ekonomickými hledisky. Nároky žalobce za dobu tří let předcházejících podání žalobcovy žádosti proto lze považovat za oprávněné. Nepřesvědčivou shledal krajský soud argumentaci žalovaného o rozdíl mezi činnostmi SAR a NATINADS.

[6] Závěrem krajský soud nepřisvědčil námitce žalobce, že správní orgány uplatnily námitku promlčení v rozporu s dobrými mravy. Uvedl, že žalobci nic nebránilo, aby se včas domáhal svého práva. Promlčení představuje obecné pravidlo, k jehož prolomení musí existovat závažné důvody. Takové však z podání žalobce neplynou. Rovněž nic nenasvědčuje tomu, že by správní orgány žalobci úmyslně způsobily škodu nebo jednaly s úmyslem jej poškodit. Naopak tak činily z důvodu efektivního využití lidských zdrojů (personální nouze).

III.

[7] Rozsudek krajského soudu napadl žalovaný (dále též „stěžovatel“) kasační stížností z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále též „s. ř. s.“). Namítá, že nemohl prokázat náplň práce v době pohotovosti, neboť v této době nemůže voják vykonávat žádnou činnost, a proto není ani možné tuto činnost prokazovat a předkládat o ní jakékoliv důkazy. Zdůrazňuje, že v případě, že byli vojáci v rámci své služební pohotovosti aktivováni a zahájili tak služební činnost, byla jim tato činnost zaevidována jako výkon služby a stejně tak i proplacena. V případě, že vojáci požadují obdobné platové nároky jako při výkonu služby, přičemž deklarují, že v době pohotovosti vykonávali nějakou činnost, musí prokázat, na základě jakého nařízení či rozkazu tuto činnost vykonávali.

[8] Důvodem přiznání platových nároků nemůže být podle stěžovatele ani skutečnost, že se mu nepodařilo doložit rozdíl mezi obsahem činnosti vojáků určených do služeb LZS a SAR v době výkonu jejich služby a v době služební pohotovosti. Při výkonu služby voják plní rozkazy a nařízení nadřízených, kdežto v době služební pohotovosti je pouze připraven k aktivaci a následnému zahájení výkonu služby dle rozkazů a nařízení, který však nemusí vůbec nastat. Neobdrží-li voják rozkaz, nevykonává žádnou činnost, za kterou by mu příslušel plat v plné výši. V projednávané věci byl žalobci nařizován 12hodinový výkon služby a 12hodinový výkon služební pohotovosti dle Směrnice LZS/SAR.

[9] Stěžovatel krajskému soudu vytýká, že nečiní rozdíl mezi předletovou přípravou techniky, která se řídí vnitřním předpisem Let-1-4 (Inženýrská letecká služba – „ILS“) a předletovou přípravou ze strany posádky vrtulníku, která se řídí vnitřním předpisem Let-1-1 (Předpis pro létání). Posádka vrtulníku v době služební pohotovosti vykonává pouze činnosti spjaté s případnou aktivací – vzlet s předletovou přípravou odpovídající časové normě 10 minut. Jiné činnosti vykonává výhradně v době výkonu služby. Standardní předletová příprava v délce 1 hodiny je technickou předletovou přípravou, která je vykonávána pouze ze strany ILS, platí po dobu 24 hodin a byla konána v době výkonu služby ze strany technické směny. Pokud došlo k aktivaci v době pohotovosti, byla vykonaná příprava techniky proplacena jako výkon služby.

[10] Stěžovatel nesouhlasí ani s tím, že soud při přiznání platového nároku srovnával výkon činnosti žalobce s výkonem činnosti vojáků určených do služeb NATINADS. Jedná se o dvě naprosto odlišné služby, kdy LZS a SAR na rozdíl od NATINADS nevyžaduje nutnost udržet režim výkonu služby vojáka po celých 24 hodin, ale je možné využít režim 12/12. Nesouhlasí s krajským soudem ani v tom, že předmětný nárok má být přiznán i s ohledem na změnu vnitřních předpisů, kdy na základě Směrnice LZS 2019 jsou již vojáci určováni do služeb LZS a SAR v rámci 24hodinového výkonu služby. Následná změna jakéhokoli vnitřního předpisu zajišťujícího změnu režimu výkonu služby nemůže zakládat platové nároky vojáků určených do výkonu služby/služební pohotovosti na základě původního znění. V nově zavedeném nepřetržitém výkonu služby mají vojáci nově stanovené činnosti, které mají v jejím průběhu vykonávat.

[11] Z těchto důvodů stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

IV.

[12] Žalobce v rámci obsáhlého vyjádření ke kasační stížnosti zpochybnil veškerá tvrzení stěžovatele. Současně se ohradil proti závěrům uvedeným v odůvodnění rozsudku krajského soudu, který konstatoval, že žalobci byla nařízena služební pohotovost (nebo alespoň musel vědět, že je odměňován ve dvojím režimu – výkon služby a výkon služební pohotovosti), neboť má za to, že ze shromážděných podkladů jednoznačně vyplývá, že o nařízení pohotovosti nevěděl, čímž je odůvodněna oprávněnost jeho nároku. Podle žalobce nic nenasvědčuje tomu, že by mu byla nařízena pohotovost, a to ani přílohou č. 6 organizačního rozkazu č. 1/2007 ve spojení s týdenním rozkazem velitele 233. letky, neboť týdenní rozkaz mu vůbec nebyl určen. Současně je toho názoru, že pro něj není určen ani organizační rozkaz.

[13] K argumentaci stěžovatele uvedl, že neexistuje žádný rozkaz, jímž by mu byla nařízena služební pohotovost, a naopak mu byl vždy stručným a jasným způsobem nařízen výkon služby na celých 24 hodin. Bez jasně konkretizovaného adresáta rozkazu není vůči komu uplatňovat případnou odpovědnost za nesplnění rozkazu. Platí tedy, že adresát rozkazu musí být jednoznačně určen jménem. Dále zdůraznil, že služby LZS a SAR je nezbytné zabezpečovat nepřetržitě. Jestliže jsou dány limity vzletu, které jsou reálně ve dne i v noci prováděny ve stejných limitech bez rozdílu denní doby, je pak zcela zřejmé, že tomu musí odpovídat stále stejná činnost v průběhu celých 24 hodin. Argumentace stěžovatele, že na předletovou přípravu je dán prostor před provedením samotného letu, je lichá, neboť konkrétní čas vzletu bývá neznámý a nelze jej předvídat. Z toho důvodu se provádí předletová příprava kontinuálně v průběhu celých 24 hodin. Rozdělení směny na 12 hodin výkonu služby a 12 hodin služební pohotovosti bylo veskrze formální, toliko za účelem dosažení rozdílného odměňování.

[14] Na podporu svých tvrzení žalobce poukázal na skutečnost, že v rámci výkonu služby mu úkoly a činnost stanovuje Směrnice LZS/SAR, nikoliv velitel letky. Obdobně pak žalobce setrval na tvrzení, že i v době údajně nařízené služební pohotovosti bylo třeba kontinuálně vykonávat předletovou přípravu v souladu s předpisem Let-1-1. Stejně

pokračování

tak zpochybnil argumentaci stěžovatele týkající se čerpání dob odpočinku. K podpoře svých tvrzení odkázal na modelovou službu pilotů ve službě NATINADS, v níž je mimo jiné uvedeno, že volný čas využívají piloti a technici většinou k odpočinku, procvičování procedur a studiem leteckých informací, které je třeba neustále obnovovat.

[15] Podle žalobce je otázka činnosti či nečinnosti v době služební pohotovosti zcela irelevantní, neboť nárok na plat žalobci vznikl již samotným rozkazem k výkonu služby. Čl. 85 předpisu Let-1-1 jasně říká, že odpočinek je nedílnou součástí výkonu služby LZS a SAR a NATINADS a příslušný velitel tvořící směrnici je povinen do výkonu služby dobu odpočinku zahrnout. V posuzované věci je zřejmé, že každý voják předem věděl, že bude na pracovišti zajišťovat 24hodinovou směnu. Úvahy krajského soudu by mohly vést až k situaci, že by bylo přezkoumáváno, jakou činnost (a zda vůbec nějakou) žalobce vykonával i v době nařízeného výkonu služby (v některých dnech vůbec ke vzletu vrtulníku ani v době výkonu služby nemuselo dojít). V této souvislosti zdůraznil, že i v době údajné služební pohotovosti byly vykonávány lety na záchranu života v rámci služby LZS či SAR.

[16] Žalobce tedy navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl, avšak aby v odůvodnění postavil najisto, že k nařízení služební pohotovosti nikdy nedošlo a stěžovatel je povinen doplatit žalobci plat za vykázané doby služební pohotovosti, včetně všech příplatků, a to za 10 let zpětně.

V.

[17] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a rovněž zkoumal, zda napadený rozsudek netrpí vadami, k nimž je povinen přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

[18] Kasační stížnost není důvodná.

[19] Podstatou nyní projednávané věci je posouzení zákonnosti způsobu, jakým byly od roku 1998 minimálně do roku 2008 zabezpečovány služby LZS a SAR v rámci 233. vrtulníkové letky na letišti Plzeň-Líně, a s tím související oprávněnosti uplatněných platových nároků vojáků zařazovaných do uvedených služeb. Nejvyšší správní soud předesílá, že obdobnou situací se již opakovaně zabýval, a to např. v rozsudcích ze dne 16. 12. 2021, č. j. 1 As 247/2021-40, ze dne 6. 1. 2022, č. j. 1 As 299/2021-36, ze dne 3. 3. 2022, č. j. 1 As 341/2021-55, ze dne 30. 3. 2022, č. j. 2 As 316/2021-42, ze dne 26. 10. 2022, č. j. 3 As 248/2021-45, ze dne 25. 10. 2022, č. j. 3 As 391/2021-52, ze dne 20. 1. 2022, č. j. 4 As 407/2021-50, ze dne 26. 8. 2022, č. j. 5 As 381/2021-33, ze dne 25. 8. 2022, č. j. 6 As 361/2021-35, a ze dne 16. 8. 2022, č. j. 7 As 380/2021-28. V případě rozsudků č. j. 6 As 361/2021-35 a č. j. 7 As 380/2021-28 nadto Nejvyšší správní soud přezkoumával rozsudek krajského soudu, který byl téměř totožný jako nyní napadený rozsudek. Reagoval přitom na doslovně totožnou kasační stížnost a totožné obsáhlé vyjádření žalobce k ní. Jelikož není důvodu se od závěrů uvedených rozsudků odchýlit, převzal je Nejvyšší správní soud při nynějším rozhodování a v podrobnostech na ně odkazuje.

[20] V posuzované věci žalobce uplatňoval nárok na doplacení platu za výkon služeb LZS a SAR. Není sporu o tom, že uvedené služby byly vykonávány v režimu 12 hodin „standardní“ služby (od 7 h do 19 h), na niž bezprostředně navazovalo 12 hodin služební pohotovosti (od 19 h do 7 h). Mezi účastníky řízení však nepanuje shoda, zda byla žalobci služební pohotovost nařízena a zda rozdělení 24hodinové směny nebylo toliko formální, tj. zda žalobce z materiálního hlediska i v době označené jako služební pohotovost nevykonával službu.

[21] Problematika služební pohotovosti je upravena v § 30 zákona o vojácích z povolání, podle jehož prvního odstavce (ve znění účinném v době, do níž spadají uplatněné nároky) platilo, že *[v]yžaduje-li to důležitý zájem služby, může nadřízený nařídit vojákovu služební pohotovost. Podle odst. 2 téhož ustanovení se služební pohotovostí rozumí přítomnost vojáka ve vojenských objektech nebo na jiných místech, která určí nadřízený, a to mimo dobu služby.*

[22] Krajský soud vycházel v přezkoumávaném rozsudku správně z předpokladu, že pro posouzení oprávněnosti nároku žalobce na doplacení ušlého platu je nezbytné posoudit tři okruhy otázek: 1) zda existuje rozkaz, jímž byla žalobci služební pohotovost nařízena, 2) zda byl dán důležitý zájem služby pro nařízení služební pohotovosti (první dvě podmínky tvoří formální aspekt věci, tj. zda byla pohotovost nařízena v souladu se zákonem) a 3) jakou činnost žalobce v době označené jako služební pohotovost fakticky vykonával (materiální aspekt).

[23] Pokud jde o otázku (formálního) nařízení služební pohotovosti, krajský soud se jí velmi podrobně v odůvodnění rozsudku zabýval. Dovodil, že spisový materiál neobsahuje podklady, z nichž by vyplývalo, že žalobci byla v letech 2005, 2006 a 2008 nařizována služební pohotovost (tj. nejsou v něm založeny žádné rozkazy, které by tuto skutečnost dokládaly). Nařízení služební pohotovosti měl za prokázané toliko ve vztahu k roku 2007 a ve zbytku dovodil, že služební pohotovost nařízena byla, ačkoliv ne zákonem předepsaným způsobem.

[24] Kasační soud se ztotožňuje s krajským soudem, že správní spis neobsahuje podklady, z nichž by bylo možné učinit jednoznačný závěr o formálním nařízení služební pohotovosti žalobci v letech 2005, 2006 a 2008. Ve správním spise jsou založeny pouze části organizačních rozkazů ze dne 2. 1. 2007, 2. 1. 2008 a 30. 9. 2008. Jen prvně uvedený organizační rozkaz obsahuje relevantní pasáže ve vztahu k členění služeb LZS a SAR, k režimu, v jakém byly vykonávány, jakož i k otázce nařizování služební pohotovosti. Příloha rozkazu se pak věnuje mimo jiné stanovení časového rozvrhu směn LZS a SAR s tím, že doba od 19 h do 7 h následujícího dne je označena jako „pohotovost na pracovišti“. Obsah tohoto rozkazu tedy nasvědčuje nařizování služební pohotovosti. Z žádného z ostatních rozkazů nelze samostatně dovodit nařízení služební pohotovosti žalobci. Jedná se o obecné dokumenty, které nestanovují žádné povinnosti konkrétním vojákům sloužícím směny LZS a SAR. Z týdenních rozkazů pak vyplývá pouze tolik, že žalobce byl na uvedené dny zařazen do služeb LZS či SAR, nikoliv však, že by část směny vykonával v režimu služební pohotovosti. Podle stěžovatele týdenní rozkazy ohledně určení vojáků do služební pohotovosti byly vydávány ústně. Nařízení

pokračování

služební pohotovosti žalobci neprokazují ani další stěžovatelem odkazované dokumenty, jako je Směrnice LZS/SAR, či předpis Let-1-1 a Let-1-4. Jedná se o dokumenty organizačního charakteru, které nestanovují povinnosti konkrétním osobám.

[25] Nejvyšší správní soud proto shrnuje, že podklady shromážděné správními orgány nedokládají, že na úseky od 19 h do 7 h následujícího dne byla žalobci formálně nařízena služební pohotovost.

[26] Zjištěné nedostatky spočívající v neexistenci bezvadných rozkazů o nařízení služební pohotovosti však ještě samy o sobě nestačí pro potvrzení oprávněnosti nároku žalobce. Z obsahu správního spisu i jednotlivých podání žalobce v průběhu soudního řízení, je patrné, že žalobce si byl rozdělení směny na 12 hodin výkonu služby a 12 hodin služební pohotovosti dobře vědom. Není pochyb o tom, že i pokud z formálního hlediska nebyla služební pohotovost řádně nařízena, žalobce měl povědomost o tom, že vykonává 24hodinové směny, z nichž doba od 19 h do 7 h je mu vykazována jako služební pohotovost. Od toho se odvíjela i odlišná výše finanční odměny než v době výkonu „standardní“ služby (tj. od 7 h do 19 h).

[27] S ohledem na uvedené se Nejvyšší správní soud dále zabýval podmínkou pro nařízení pohotovosti vyplývající z § 30 zákona o vojácích z povolání, jíž je existence důležitého zájmu služby. Stěžovatel sice závěr, že důležitý zájem absentoval, v kasační stížnosti výslovně nenapadá. Rozporuje však oprávněnost nároků stěžovatele na doplacení služebního platu. Pokud by přitom existoval důležitý zájem služby pro nařízení pohotovosti (byť z formálního hlediska řádně nařízena nebyla) a současně by vojáci v určeném období fakticky pouze drželi pohotovost (aniž by pravidelně vykonávali činnosti, které jsou náplní služby LZS a SAR), nebyl by nárok žalobce na doplacení ušlého platu oprávněný.

[28] Krajský soud dovodil, že důležitý zájem služby pro nařízení služební pohotovosti dán nebyl a k totožnému závěru dospěl i Nejvyšší správní soud.

[29] Služební pohotovost představuje výjimečný institut, který typicky nastupuje v případě nutnosti pokrytí nahodilých a ne zcela předvídatelných událostí (např. v důsledku náhlé zdravotní indispozice vojáka, či jiné vnější příčiny, která vyústí v nutnost povolání většího množství vojáků). Není tedy na místě provádět srovnání s jinými vojenskými složkami (konkrétně s NATINADS), neboť podstatou pohotovostní služby je její výjimečnost. Lze jí užívat pouze v nezbytně nutné míře, a nikoliv k pokrytí pravidelné činnosti, jejíž výkon je nezbytné zajistit trvale. Důležitý zájem služby tedy nelze spatřovat v nutnosti zajištění běžné náplně služby, a to ani v případě dlouhodobého personálního oslabení (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 9. 2012, č. j. 6 Ads 151/2011-126, či rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 26. 1. 2017, č. j. 11 Ad 7/2015-47). Právě o takovou situaci se přitom zjevně částečně jedná v nyní posuzované věci. Služební pohotovost nebyla užívána v reakci na mimořádné události, nýbrž jako běžný prostředek zajištění chodu letky, o čemž svědčí i skutečnost, že byla plánována na rok dopředu. Je tedy zjevné, že v posuzované věci nebyl dán důležitý zájem služby, jak vyplývá z § 30 zákona o vojácích z povolání.

[30] Pro nařízení služební pohotovosti tak nebyly v žádném z posuzovaných roků 2005 až 2008 splněny zákonné předpoklady. Chyběl předpoklad řádného nařízení služební pohotovosti v řádné formě jmenovitě žalobci a chyběl také předpoklad existence důležitého zájmu služby.

[31] Pro posouzení oprávněnosti nároku žalobce je potřeba zodpovědět dále otázku faktické náplně činnosti v době od 19 do 7 hodin, tj. v době označené jako služební pohotovost. Na tento aspekt klade důraz i stěžovatel, který má za to, že vzhledem k tomu, že v době pohotovosti nemůže voják vykonávat bez rozkazu žádnou činnost, nemá stěžovatel možnost prokázat, že činnost v době pohotovosti není shodná s činností v době služby. Přitom pokud je v době služební pohotovosti zahájena aktivní služba, je podle toho i proplacena. S tímto souvisí i jeho navazující kasační argumentace, dle níž krajský soud přiznal žalobci požadované platové nároky z důvodu, že stěžovatel nedoložil rozdíl mezi obsahem činnosti vojáků určených do služeb LZS a SAR v době výkonu jejich služby a v době služební pohotovosti. Stěžovatel zde setrval na svých tvrzeních, že při výkonu služby voják plní rozkazy, kdežto při služební pohotovosti je pouze připraven k aktivaci a následnému zahájení výkonu služby dle rozkazů. Poukázal také na Směrnici LZS/SAR, dle níž byl vojákům nařizován režim 12/12.

[32] Krajský soud zde vycházel z organizačních dokumentů založených ve spise, především však z obsahu svědeckých výpovědí, které podrobně zrekapituloval. Uzavřel přitom, že jakkoliv nejsou svědecké výpovědi zcela jednotné, lze z nich dovodit, že i v době služební pohotovosti vykonávali vojáci stejné činnosti jako v době výkonu služby. Nejasnosti panovaly ohledně toho, zda probíhala letová příprava v době pohotovosti stejným způsobem, jako v době služby.

[33] Dle Nejvyššího správního soudu tedy lze mít za prokázané, že vojákům, kteří formálně vykonávali službu LZS a SAR v režimu služební pohotovosti, byla v jejím průběhu nařizována činnost, která je právě hlavní náplní uvedených služeb (tj. lety za účelem záchrany života či pátrání). To ostatně vyplývá již z podstaty režimu 12/12, neboť ten sloužil právě k zabezpečení služeb LZS a SAR, které je nezbytné vykonávat nepřetržitě. Vojáci, kteří se měli nacházet v režimu služební pohotovosti, totiž toho času představovali jediné členy letky připravené k provádění úkolů služeb LZS a SAR. Tímto způsobem pak velitelství letky plánovaně zajišťovalo její provoz v průběhu celého roku (na základě opakovaně zmiňovaných organizačních rozkazů).

[34] Nejvyšší správní soud tedy nemá pochyb o tom, že rozdělení směn LZS a SAR bylo čistě formální a účelové, zřejmě vedené snahou o finanční úsporu či v důsledku dlouhodobého nedostatku personálu letky (jak tomu bylo i u dalších skutkově obdobných případů projednávaných Nejvyšším správním soudem). Samozřejmě nelze vyloučit, že vojáci určení do služeb LZS a SAR podstatnou část doby označené jako služební pohotovost žádné úkoly nevykonávali. To však nic nemění na skutečnosti, že v době od 19 h do 7 h následujícího dne to byli pouze a výlučně oni, kdo museli být stále připraveni vykonávat činnost, která je náplní služby LZS a SAR, stejně jako v době od 7 h do 19 h.

[35] Ačkoliv správní spis neobsahuje podrobné informace o náplni služeb LZS či SAR, vyplývá z něj, že jejich specifčnost spočívá v tom, že zásadním aspektem je neustálá

pokračování

připravenost ke vzletu vrtulníku, přestože k němu fakticky nemusí dojít. V době od 7 h do 19 h byli přítom vojáci zařazení do služby LZS a SAR finančně ohodnoceni za výkon služby, a to bez ohledu na to, jakou činnost (a zda vůbec nějakou) fakticky vykonávali. Neposuzovalo se tedy, zda došlo k aktivaci vrtulníku či nikoliv. Stěžovatel přítom nepředestřel žádné relevantní argumenty, pro něž by mělo být na úsek od 19 do 7 hodin nahlíženo jinak. Tyto skutečnosti ve svém souhrnu svědčí o tom, že pro rozdělení směn neexistoval žádný legitimní důvod. Z materiálního hlediska tedy žalobce vykonával 24hodinové služby, za které mu náleží příslušný plat, včetně případných dalších příplatků.

[36] Stížní námitka stran tzv. předletové přípravy je pak otázkou zcela podružnou, neboť již na základě dosud shromážděných podkladů je patrné, že rozdělení služeb LZS a SAR na 12 hodin „standardního“ výkonu služby a 12 hodin služební pohotovosti bylo veskrze formální. Z doposud zjištěného vyplývá, že určitou činnost vojáci vykonávali, a to ať se již jednalo toliko o lety na záchranu lidského života a lety k pátrání, či o předletovou a poletovou přípravu, nebo dokonce o další činnosti, jako je výcvik, lety na udržení a obnovení rozlétanosti apod. Nejvyšší správní soud se proto otázkou předletové přípravy v kontextu projednávané věci blíže nezabývá.

[37] K nesouhlasu stěžovatele se srovnáním výkonu činnosti žalobce s výkonem činnosti vojáků určených do služeb NATINADS Nejvyšší správní soud dodává, že krajský soud shledal nároky žalobce oprávněnými na základě jiných důvodů. Krajský soud pouze k poukazu stěžovatele na rozdíl v normativních formulacích [že služby LZS a SAR musí být *zajištěny* 24 hodin denně, zatímco integrovaný systém protivzdušné obrany NATINADS musí být dle norem NATO *vykonáván* v režimu 24 hodin denně], konstatoval, že se nejedná o přesvědčivý argument. Podstatný by dle krajského soudu mohl být rozdíl v reálném výkonu činnosti ve službách SAR a NATINADS. Stejně tak krajský soud nepovažoval pro závěr o důvodnosti žalobcových nároků za rozhodnou směrnici LZS 2019, již je nyní nově zaveden nepřetržitý výkon služby LZS a SAR. Zmínil ji pouze jako jeden z podpůrných argumentů pro závěry, k nimž ohledně žalobou uplatněných nároků na základě zjištěného skutkového stavu věci dospěl. Závěry krajského soudu nicméně ob stojí i bez těchto argumentů.

[38] S poukazem na shora uvedené důvody Nejvyšší správní soud zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

[39] Při novém posouzení věci je však stěžovatel vázán jak závěry krajského soudu (v tom rozsahu, v němž je kasační soud aproboval), tak závěry uvedenými v tomto rozsudku.

[40] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť ve věci neměl úspěch. Ve věci měl úspěch žalobce, pročez mu Nejvyšší správní soud přiznal náhradu nákladů řízení za jeden úkon právní služby, který zástupce žalobce učinil v řízení o kasační stížnosti, a to sepsí vyjádření ke kasační stížnosti [tj. úkon podle § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátního tarif)]. Za tento úkon náleží odměna ve výši 3 100 Kč a paušální částka 300 Kč. Zástupce žalobce je plátcem DPH, soud proto zvýšil

odměnu o částku příslušné daně. Celkově je tedy stěžovatel povinen uhradit žalobci na náhradě nákladů řízení částku ve výši 4 114 Kč. Uvedenou částku uhradí stěžovatel žalobci do patnácti dnů ode dne právní moci tohoto rozsudku k rukám jeho zástupce.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. dubna 2023

David Hipšr
předseda senátu